

Te Peretitenira'a *No Porinetia farani*

PIHA PUTURA'A PARAU 'API ***Mahana toru 11 nō tetepa 2019***

Te mau Fa'aotira'a a te 'Āpo'ora'a a te mau Fa'aterehau

Faito 'o te mau tarifa : 'ua topa 0,3% 'i atete

'I atete, 'ua topa mai te faito 'o te mau tarifa hoo 0,3% 'e 'ua vai 'i ni'a 'i te 99,91. Te tumu, nō te toparaa ia te mau tarifa manureva. 'I ni'a 'i te 12 'ava'e, te faito 'amui 'o te mau tarifa hoo tei ni'a 'i te 0,9%.

Taa'ê atu 'i te mau tarifa manureva, 'o te tarifa rima 'ohipa tei maraa 0,1% 'i atete. 1,7% te nuuraa 'i ni'a 'i te 12 'ava'e. Te faito 'amui, taa'ê atu 'i te tarifa manureva 0,1% te maraaraa 'i atete. 'I te roaraa 12 'ava'e tei te 0,9% te maraaraa.

'I atete noa, 'ua maraa 0,1% 'i te pae 'o te mau paturaa rarahi 'a te Hau. Teie nuuraa nō te maraa ia 'o te mau tauihaa poro'i, te uira, te mau môrî. 'I te pae 'o te mau paturaa fare 'ua topa mai 0,6% 'e te mau paturaa a te Hau 'ua maraa ia 0,9% 'i atete.

'I te pae 'o te mau paturaa fare, 'ua topa mai 0,2% nō te 'omuaraa 'ohipa 'e te faaneneheraa 1,0%. 'I te pae 'o te mau 'ohipa rarahi 'ua maraa 0,9%, 'e 'i te pae 'o te mau toro'a taa'ê 0,7%. 'I ni'a 'i te 12 'ava'e, 'ia 'amuihia tō te paturaa rarahi 1,3% te maraaraa, te faito 'i te pae 'o te paturaa fare 'ua maraa 0,6% 'e te mau 'ohipa rarahi 'a te Hau 'e 2,2%.

Tarifa ti'amâ nō te 'umara pûtete 'o te fenua nei

Nō te pâturu 'i te feiâ faa'apu 'umara pûtete 'o Tuhaapae, 'ua faaoti te 'Apooraahau 'e faati'amâ 'i te mau tarifa 'o te 'umara pûtete, nâ roto 'i te 'iriti 'i te reira mai roto 'i te tapura 'o te mau PPN.

Nâ roto 'i teie faaotiraa mana, 'e nehenehe ai 'i te feiâ faa'apu 'e tuu 'i tâ râtou tarifa hinaaro, 'aore 'e faaheporaa faahou, 'inaha 'o ratou tei 'ite pâpû 'i te tâ râtou faa'ohiparaa moni papa 'inaha tei te au 'o te tarifa ueue 'e poro'ihia nei 'e râtou 'e te tauuiui 'o te reva ato'a ho'i.

'E ono taiete 'e pa'epa'ehia 'e te Fenua

'I roto noa 'i tâ na poritita 'e tauturu 'i te faatupuraa 'ohipa, 'e piti faaotiraa mana 'i ravehia mai na 'e te Fenua nō te tauturu 'i te mau taiiete.

Présidence de la Polynésie Française

Service de la communication

communication@presidence.pf – 40 47 20 00

- 'A tahi te tauturu nô te hoo mai 'i te tauihaa nâ te taiete rii na'ina'i (AEPE) nô te 'apee 'i tâ râtou 'opuaraa 'e te haamahutaraa 'i târ â tou 'imiraa.
- Te piti 'o te tautururaa ia nô te faatupu 'e te haamaita'i 'i te mau faretoa 'e fare tâmaaraa (APCR) nô te 'apee 'iâ râtou 'i roto 'i te haamaita'i 'i tâ râtou fare 'ohipa 'i Porinetia nei.

Te tapura faufaa titauhia nô teie mau haamaita'iraa 'e 24 727 957 toata, 'ua fârii te 'Apooraahau 'e âmo 'o ia 8 790 000 toata. Nâ roro 'i teie tautur 'a te Fenua 'e ti'a mai 'e 5 tihepuraa taata.

Parau faati'a nô te rênî manureva Porinetia 'e Tanata

'Ua tuurima Porinetia 'e 'o Tanata 'i te hô'ê parau faa-au nô te faa'ohipa 'i te rênî manureva 'i rotopû 'i nau fenua 'e piti nei.

'O te mau mana tere manureva tô Porinetia 'e tô Tanata tei fârii 'amui 'i te mau faaueraa parau faa-au nô te faa'ohipa 'amuiraa, te tarahuraa manu 'e te 'ihireva nâ reira te tarahuraa manu 'i rotopû 'i nâ taiete nei. 'Ei mau faaotiraa 'o tei mana 'i te taime 'a tuurimahia ai teie mau faaueraa.

Te haapâpû ato'a nei teie faa-au-raa 'ia haamauhia te hô'ê rênî ti'amâ 'i rotopû 'ia Porinetia 'e Tanata nô te mau tere tâmau 'e 'o te fârii ra 'i nâ taiete manu 'e piti 'e tau 'i ni'a 'i te mau tahua ato'a 'e vai nei 'i ni'a 'i tô râua fenua tata'itahi.

'E faa'ohipahia teie faaotiraa mana, 'ia hope mai te mau 'aitauiraa mana 'a Farani 'e Tanata.

Faati'araa 'i te rave'a 'âpî 'o te poritita 'a te Hau nô te nohoraa (2020/2030)

'E tapura 'ohipa rû nâ te Faatereraa, 'i te paturaa 'i te mau nohoraa nô te mau fetii taata 'e tia'i noa nei 'i te hô'ê puhapa. 'I teie mau matahiti 'i râterehia mai, 'e rave rahi faaotiraa 'i ravehia nô te patu 'i te fare 'i ni'a 'i te faito moni mâmâ 'o te tarena 3 000 fare, 'ua faaohipahia te tauturu (AIM) nô te fare 'âpî 'e te tâtâ'iraa fare tahito, te haamâmâraa tute ho'i 'e te tura'iraa 'i te arata'iraa 'ohipa 'a te OPH.

Te marirau noa nei râ 'o Porinetia 'i te pae 'o te mau fare tauturu. Nô te rau 'o te hinaaro fare 'e ti'a roa ai 'i te Fenua 'ia faatu'ati 'i te mau hinaaro 'e te huru fare 'e titauhia nô teie mau fetii taata 'ia hi'o ato'a mai râ te poritita a te Hau 'i te moni 'e maraa 'i teie mau 'utuâfare 'e te faaotiraa a râtou 'e (tarahu, fatu roa mai) anei. 'O te reira te mau haapâpûraa 'e ti'a 'ia turama maita'ihia nô te hô'ê arata'iraa 'âpî nô te nohoraa, hamanihia 'i muri mai 'i te mau hi'opo'araa mau 'e 'o tei fâriihia 'e te tâato'araa, haamau atu ai 'i te tarena matahiti 'o te mau rave'a 'e vai mai 'ia au 'i te tano 'i te fenua nei 'e te mau taamotu.

Nô te reira 'e haamata 'o porinetia 'e tarena 'i te mau fâ rû mai teie :

Rururaa 'ohipa 'i te 11 'o atopa nei 'i te Peretiteniraa, nô te nohoraa 2020/2030. 'Ia 'ineine nô te hope'a matahiti 2020 :

- Te hi'opo'araa 'i te vairaa mau 'o te nohoraa 'e te i'ei'eraa 'o te mâtete fare numera tu ai 'i te rahiraa fare hinaarohia 'i te taamotu tata'itahi ;
- Te mau rênî arata'i nohoraa ' te tarena matahiti 'ia-au 'i te mau mâtete,

Présidence de la Polynésie Française

Service de la communication

communication@presidence.pf – 40 47 20 00

- Haamauraa 'i te tomite pairati taraire 'o te nohoraa taiete atu te Hau fenua, Hau nui 'e te mau 'oire 'e te turu 'a te mau rave'a 'apee 'e te pairati 'e te tomite o te noho-au,
- 'E tapurahia teie mau arata'iraa 'a te Hau, te faati'araa 'ohipa 'a te SAGE, te arata'iraa 'i te mau tuatapaparaa hou te faa'ohiparaa 'i te mau 'opuaraa tâta'i puhaparaa, 'e te faati'araa târena nô te 'aro 'i te nohoraa ruperupehu, 'e haere ato'a te mau hi'opo'araa nô te mau fare 'e vat anoa nei.

Tauturu nô te tavoriraa hôho'a « Meurtre à Tahiti »

'Ua fârii te 'Apooraahau 'e horo'a 'i te tauturu moni 'e 20 000 000 toata, nâ te taiete taviri hôho'a teata « Les Films du Pacifique » nô hôho'a 'o tâ na 'e taviri 'i te fenua nei 'i 2019 « Meurtre à Tahiti ».

'E ô teie 'opuaraa 'i roto 'i te parau faatiani 'ia Porinetia nâ roto 'i te mau 'afata teata France 3, 'e te mau taiete tea eropa 'e TV5 monde, 'e haapuroro nei 'i roto 'i te rahiraa 'e 200 fenua.

Te mau tauturu 'a te faatereraahau 'o te fârii manihini

'Ua hi'opo'a te 'Apooraahau 'e maha aniraa tauturu nô te pae 'o te fârii râtere, tei ni'a te tauturu 'i te faito 'e 9 695 000 toata.

Te tuharaa :

- o SARL Ninamu Pearl, 7 000 000 toata, 'opuaraa hotera 'utuafare 'i Punaauia ;
- o Taatiraa Hei Taina 995 000 toata nô te tere 'o te mau piahi manuia 'i Taina 'i 2019 ;
- o Taatiraa Tama Reva, 800 000 toata nô te tere ta'ere 'i Ao Tearoa, nô te faahanahana 'iâ Tupuaia, te tupuna Aito horo Moana tahu'a Arioi nô Raiatea 'o tei arata'i 'i te tapena Tute 'i Ao Tearoa 'i 1769 ;
- o 900 000 toata nâ te tomite fârii manihini Tupehe Nui 'i Ua Huka, ô tâ na tereraa 'ohipa nô 2019.

Faanaoraa 'o te « Mahana 'o te Faa'apu Natura » (J.A.R)

'Ua vauvau te Faaterehau 'o te faa'apu 'i te matara 'o te Mahana 'o te 'ohipa Faa'apu Natura, hâpa'ohia mai 'i te 'Afata faa'apu 'e te Piha Rautea.

'Iritiraa hô'e 'âfa mahana nô te mau turamaraa rau, te fâ 'o teie 'opuaraa 'a te J.A.R 'ia fâriu te taata faa'apu 'i ni'a 'i te auraroraa 'i te 'âua natura 'e te êa 'o te taata nâ roto 'i te faa'ohiparaa 'i te mau râau pâmu 'i ni'a 'i te mau faa'apu mâa. Te fâ 'o te faaitoitoraa ia 'i te feiâ toro'a nei 'ia haamaita'i 'i te mau rave'a faa'apu.

'E haamata te J.A.R 'i tetepa nei 'i ni'a Mata'i, 'i Tupua'i, Huahine 'e Raiatea, nâ te mau rauti 'a te CAPL 'e hâpa'o mai 'i te reira.

Te horo'araa nâ te OPH te « Puhapa Mariani » 'e te « Puhapa Grand » 'i Pirae

'Ua vauvau te Faaterehau 'o te 'ohipa fenua, 'e piti faaotiraa 'e pûpû tâmoni 'ore 'i te puhapa Mariani 'e vai 'i Faaone, 'e te puhapa Grand 'e vai 'i Pirae 'i roto 'i te tîaauraa 'a te OPH.

'Inaha, 'i muri mai 'i te mau vaipu'e nô tenuare 2017, tau 'utuâfare tei haapârahia 'i roto 'i teie mau puhaparaa nô te pu'e tau poto noa 'e 24 nohooa tei vai mai. Nô te puhapa Grand, 'ua fana'o na 'i te hô'ê tuhaa moni nô te mau tâtâ'iraa.

Te faaotiraa nô te 'aua haati 'i te mâa maita'i nô te tino

'I Porinetia nei 'o te mâa te tahi mana'ona'oraa rahi, 'i ni'a anei 'i te maita'i 'o te mâa 'i ni'a 'i te mâtete 'e te mâa au 'ore nô te tino taata. Nâ teie 'e faatupu rahi nei 'i te ma'i poria.

'E tai'o rahi tô teie mau ma'i (poria, 'omaha tihoto, ma'i ûaûa, ma'i mafatu, pû'oira ivi, mâriri 'aitaa faatupuhia 'e te maa 'amuhia nei...) 'e mea pe'ape'a : te rahi 'o te taata ma'i 'e 45%. 'Ua 'ite-au te 'Apooraahau 'e 'ua fârii 'ia ravehia 'te faaotiraa mana nô te arat'airaa mâa maita'i hâpa'ohia 'e te Faatereraahau 'o te Êa 'e te Faatereraa 'o te Êa niuhia 'i ni'a 'i te arata'iraa pâpû, turama 'e 'âpee 'i te 'aimamau 'e te feiâ faa'apu iho 'o te fenua nei.

Hô'ê 'o te fâ nô teie tarena, 'o te tapuraraa ia 'i roto 'i te rênî mitoraa êa 'i Porinetia 2018-2022, 'e te hôro'araa 'i te rave'a 'i roto 'i te huiraatira 'i te neheneheraa 'o ia 'e 'ite 'i te huru mâa tano 'e te faa'eta'etaraa tino tano nô te êa. Nô te reira 'e rave rahi arata'iraa mito 'o tei haamatahia mai 'i roto 'i te mau fare hâpiiraa 'i 2018-2019, te turamaraa 'i ni'a 'i te mau ma'i faatupuhia 'e te tihota 'i 2017-2018-2019, 'e te 'apeeraa 'te mau tauraa 'amu maa 'i roto 'i te feiâ 'a te Hau 'e te mau taiete 'ohipa.

'ua ineine te tahi atu mitoraa 'e turamaraa nô te 'amuraa mâa tano mai te mau faa'iteraa pâpa'i 'i ni'a 'i te mau mâa, 'ia nehenehe 'i te hôani 'e 'ite 'ohie noa 'i te maita'i 'o tâ na hoo.

Te tahi, 'o te hinaaro ia 'o te Faatereraa 'o te Êa 'e 'apee 'i te mau taiete hoo mâa 'ia tau'ati ami 'i teie mau arata'iraa mâ te faaiti mai 'i te mii te hinu, te tihota 'e te miti popaa 'i roto 'i te mau mâa hoo. 'I muri mai 'o te faa'aano 'e te 'apeeraa 'i te feiâ hamani mâa 'o te fârii 'i teie arata'iraa.

Faa'âpîraa 'i te mau faaueraa 'ohipa 'a te mau tuati ma'i

Mai te tau mai, 'e peu tumu te teheraa 'e ravehia nei 'i roto 'i te mau motu 'ohipa 'e rave ato'ahia nei 'e te mau tuati ma'i 'ite-au-hia 'e te Faatereraa 'o te êa. 'Ua 'itehia mai râ 'e te pû 'a te (ARASS) 'aore 'e niu ture tô te tuati ma'i nô te rave 'i teie 'ohipa, faaea roa atu ra te teheraa 'e rave rahi 'ava'e 'i teie nei.

Nô te tâtara 'i teie fifi ture 'ia nehenehe â 'i te huiraatira 'o te mau motu 'aore 'e taote 'ia fana'o â 'i teie peu tumu, 'ia ravehia râ 'i roto 'i te fare utuuturaa ma'i. Nô te neheneheraa râ 'i te mau tuati ma'i 'e rave 'i teie 'ohipa 'e faahepohia râtou 'ia mau 'i te 'ite hâpiiraa taa'ê hâpa'ohia 'e te hô'ê taote.

Nâ roto 'i teie tauraa, 'o te faah'oira mai ia 'i te peu tumu 'a te nunaa mâ te haapâpû râ 'i te mana pâruru 'i te tuati ma'i.

Tauturu moni nô te tereraa 'ohipa 'a te mau taatiraa tu'aro

'Ua hi'opo'a te 'Apooraahau 'e 5 aniraa tauturu nô te mau taatiraa 'e 'amuitahiraa tu'aro 'i ni'a 'i te faito 'e 2 898 000 toata.

Te tuharaa :

- Taatiraa Union Polynésienne pour la Jeunesse (UPJ) 700 000 toata ;
- Taatiraa Punaauia rugby 743 000 toata ;
- Taatiraa Tomite Futsal Tupuai 325 000 toata ;
- Taatiraa Te Mehani Ura 300 000 toata ;
- 'Amuitahiraa jeunes de Punaauia 830 000 toata nô te tere 'i Makemo ;

Pa'epa'e 'i te puta tai'o 'o Raiatea

'Ua fârii te 'Apooraahau 'e horo'a 'i te tauturu nô te taatiraa tai'o puta Raromatai, 150 000 toata ;

'E taatiraa teie 'o tei faati'ahia 'i Raro matai 'i 2008 ra nô te tura'i 'i te tai'oraa puta 'i Raiatea, 'ohipa 'amui 'e te tahi atu mau taatiraa mai te taiete nene'i puta Editeurs de Tahiti, nô te taato'araa 'o te mau motu 'o Porinetia. 'E tupu teie 'oro'a 'i te 19 'e tae atu 'i te 23 'o novema nei.

Faa'iteraa 'ei 'ohipa huiraa'ira nô te faanehenehe 'i te tahatai 'o Makarea 'i Fakarava

'Ua roto 'o Fakarava 'ei motu farii 'i te mau tima manihini horo moana. Mai 2015 mai, tō te 'oire faa'iteraa mai 'i tō na hinaaro 'e faahotu 'i te râtere 'iō na, nô roro 'i teie 'opuaraa, 'ua faaotihia 'e faanehenehe 'i te tahatai 'o te fenua rahi ra 'o Makarea.

'I ni'a 'i teie vâhi rahi 'e te taha one ateatea 'e nehenehe roa ihoa 'e faaa'ohipa nô te fârii 'i te râtere horo moana, nô ni'a mai anei 'i te purumu tâ. 'Ua faaoti te Fenua 'e tâhō'ê 'i roto 'i te faaneheneheraa 'i teie fenua.

'Ua rave te 'Apoora 'i te faaotiraa mana 'ia 'iriti 'ia Makarea 'ei fenua nô te huiraa'ira. Teie faaotiraa mana 'ua ravehia ia 'i muri mai 'i nau titoraraa 'e piti, nô te 17 'o eperera tae 'i te 7 'o mê nei. 'e ia-au 'i te tomitera titoro nô tiunu nei, 'e mana'o fârii ia nô te hâamata 'i te 'ohipa.

-0-0-0-0-0-